

3.4.3:

Detailed report for each
extension and outreach
program

समाज जागृती शिक्षण संस्था मुरुड द्वारा संयोजित
संभाजी कॉलेज (कला व वाणिज्य) मुरुड ता.जि.लातूर

राष्ट्रीय सेवा योजना

विशेष शिबीर अहवाल

२७/०१/२०१९ ते ०२/०२/२०१९

समाज जागृती शिक्षण संस्था संचालित संभाजी महाविद्यालय, मुरुड रा.से.योजनेचे विशेष निवासी शिबीर
"पर्यावरण व नैसर्गिक साधन संपत्तीच्या संवर्धनसाठी युवक शिबीर व स्वच्छ भारत अभियान" २०१८-१९
हा विषय घेवून मौजे माटेफळ, जि. लातूर येथे दि. २७/०१/२०१९ पासून ०२/०२/२०१९ या काळात संपन्न झाले.
या ७ दिवसांच्या शिबीराचा समारोप दि. ०२/०२/२०१९ रोजी मान्यवरांच्या हस्ते संपन्न झाला.

या समारोप कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. श्री. अंड विजय पाटील (सचिव, समाज जागृती शिक्षण संस्था, मुरुड) हे होते तर प्रमुख पाहूणे म्हणून डॉ. अशोक मोटे (अधीसभा सदस्य स्वा. रा. ती. म. विद्यापीठ, नांदेड शिवाजी महा. रेणापुर) हे उपस्थित होते. तर प्रमुख मार्गदर्शक श्री. विकास गाढवे उपसंपादक दैनिक सकाळ, लातूर हे होते. प्रमुख उपस्थितामध्ये माटेफळ नगरीचे उपसरपंच प्रताप खोसे, प्राचार्य डॉ. ए. के. पिडगे, डॉ. खोसे बी. एस., सचिव महाराष्ट्र शिक्षण प्रसारक मंडळ माटेफळ, महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल श्री. बीडवे एम. एस., श्री. दिपक पटाडे, माटेफळ येथील स्वामी विवेकानंद विद्यालयाचे मुख्याध्यापक, सहशिक्षक, तसेच प्रा. डॉ. गोरे बी.एम., प्रा. डॉ. कानडे ए. एस. ग्रामस्थ व विद्यार्थी उपस्थित होते.

या शिबीराचा थोडक्यात अहवाल पुढील प्रमाणे आहे.

संभाजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष शिबीर आयोजित करण्यासाठी मागील वर्षी, माटेफळ नगरीच्या प्रथम नागरीक सरपंच सौ. राउत मंगल रामदास व ग्रामसेवक अधिकारी प्रा. पं. मौजे माटेफळ श्री. निरुडे बी. एन. उपसरपंच खोसे प्रताप, खोसे बी. एन. यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले त्यांना मी आपल्या गावी शिबीर घ्यावे अशी विनंती केली. व त्यांनी महाविद्यालयाच्या विनंतीस मान देउन तातडीने स्विकृती दिली. त्यानुसार मागील वर्षी शिबीर संपन्न झाले. तसेच चालू वर्षीही शिबीर घेण्यासाठी समंतीपत्र दिले. व निवास व्यवस्थेसाठी स्वामी विवेकानंद विद्यालयाचे मुख्याध्यापक खोसे बी. एन. सहशिक्षक राउत सर, स्वामी विवेकानंद विद्यालयाचे सचिव प्रा. डॉ. खोसे बी. एस. यांच्याबरोबर चर्चा करुन विद्यालयात निवास स्थान निश्चित केले. त्याचबरोबर या गावात स्वयंसेवकांना श्रमदान करण्यासाठी कोणती कामे करता येतील याची पहाणी केली. व शिबीराची तारीख दि. २७ जाने. ते ०२ फेब्रुवारी २०१९ हि निश्चित केली.

दि. २७ जानेवारी २०१९ रोजी महाविद्यालयातील सर्व शिबीरार्थीनां घेवून आम्ही ठिक १.०० वाजता मार्गस्थ झालो. व माटेफळ येथे ठिक १.३० वाजता शिबीर ठिकाणी पोहचलो. दुपारी गावाची पहाणी करून गावक-यांसी चर्चा करून पर्यावरण व आरोग्याच्या दृष्टीने कोणती कामे करता येतील ते निश्चित केले व त्या दिवशी निवास ठिकाणचा परीसर स्वच्छ करून घेतला. दिवाबत्ती, पाणी व्यवस्था, स्वयंपाकासाठी व्यवस्था करून घेतली.

दि. २८ जानेवारी २०१८ रोजी ठिक १० वाजता शिबीराचे रितसर उद्घाटन झाले. या उद्घाटन समारंभासाठी अध्यक्ष म्हणून समाज जागृती शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा. बी. एस पटाडे (दादा) हे उपस्थित होते. तर प्रमुख पाहूणे मार्गदर्शक व उद्घाटक प्राचार्य डॉ. विठ्ठल मोरे (अध्यक्ष समाज प्रबोधन अकादमी, लातूर) हे उपस्थित होते. तसेच प्रमुख उपस्थितीमध्ये गावचे उपसरपंच खोसे प्रताप, सचिव डॉ. खोसे बी. एस., विवेकानंद विद्यालयाचे मुख्याध्यापक श्री. खोसे बी. एन., प्राचार्य डॉ. पिडगे ए. के. प्रा. बिडवे एम. एस., शिक्षक वृंद, महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुन्यानी मार्गदर्शन करताना राज्य घटनेचा अमल होउन सत्तर वर्षे झाली तरीपण समतेवर आधारीत समाज व्यवस्था निर्माण होऊ शकली नाही. देशाला स्वातंत्र्य मिळाले तरी समाजात जातिव्यवस्था, अंधश्रधा, धार्मिकता कायम आहे. यामुळे शेतकरी आत्महत्येसारखे गंभीर प्रश्न निर्माण होत आहेत. यातून बाहेर निघण्यासाठी युवकांनी महापुरुषांचे विचार अंगिकारावेत. तसेच पुर्वी बहूजनांना शिक्षण घेण्यास बंदी होती. महापुरुषांच्या अथांग प्रयत्नांनी शिक्षणाची दारे सवांसाठी खूली झाली. युवकांनी समाजाला, अंधश्रधा व जातीयवादातून बाहेर काढले पाहिजे. राष्ट्रीय सेवा योजने मधून युवकांची जडणघडण होते. त्यांच्यातील सुप्त गुणाचा विकास होतो. देशप्रेम, सामाजिक बांधिलकी निर्माण होते. असे मत प्रतिपादन केले. तसेच याप्रसंगी प्रा. शिवाजी सुर्यवंशी , प्राचार्य पिडगे ए. के., खोसे बी. एस. यांचेही मार्गदर्शन झाले कार्यक्रमाचे प्रस्ताविक कार्यक्रमाधिकारी प्रा. डॉ. आंबाड सर यांनी केले. तर अध्यक्ष्यानी शिबीरार्थीनां शुभेच्छा दिल्या.

दुपारच्या बौद्धिक सत्रात महाविद्यालयाचे मराठी विषयाचे प्रा. चुणचुणे नागनाथ वाचन संस्कृती काळाची गरज या विषयावर तर ग्रंथपाल प्रा. बिडवे एम. एस. यांनी ग्रंथालय आणि शैक्षणिक विकास या विषयावर व्याख्यान दिले.

दि. २९ जानेवारी २०१९ रोजी सकाळी ठिक ८ वाजल्यापासून श्रमदानाला सुरुवात झाली. पहिल्याच दिवशी दुपारी २ वाजेपर्यंत स्वयंसेवकांनी एका गल्लीत ८ शोषखडडे (३X३) खोदून रस्त्यावर येणारे पाणी बंद केले.

तर दुपारच्या बैधिक सत्रात महाविद्यालयातील प्रा. डॉ. भगत जी. एम. यांचे सायबर क्राईम या विषयावर व्याख्यान झाले. तसेच आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हा प्रशासनाची भूमिका या विषयावर प्रा. नागनाथ चुणचुणे यांचे मार्गदर्शन झाले.

दि. ३० जानेवारी २०१९ रोजी स्वयंसेवकांनी सकाळी ठिक ८ वाजता रस्त्याचे उर्वरीत काम करण्यास सुरुवात केली व जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळेत शौचालय बांधलेले आहे. त्याठिकाणचा मोठा मुरुमाचा ढिग उचलून पाटीमागील खड्यात भरला व (४ X ५) साईजचा मोठा शोषखडडा खनला व अन्य स्वयंसेवकांनी नवीन दोन शोषखडडे खनले.

तर दुपारच्या बैधिक सत्रात महाविद्यालयाचे प्रा. डॉ. उबाळे एन. एन. यांचे मानव व पर्यावरण या विषयावर व्याख्यान पार पडले. तर भारतीय राज्यघटना या विषयावर प्रा. चव्हाण डि. आर. यांनी विचार मांडले.

दि. ३१ जानेवारी २०१९ रोजी स्वयंसेवकांनी सकाळी ठिक ८ वाजता कामाला सुरुवात केली. व एका गल्लीत स्वयंसेवकांनी एकूण ०६ दुस-या गल्लीत ०२ तिस-या गल्लीत ०२ असे दोन वाजेपर्यंत १० शोषखडडे खोदून गावातील रस्त्यावरील येणारे पाणी पूर्ण बंद करून टाकले.

दुपारच्या बैधिक सत्रात महाविद्यालयाचे प्रा. डॉ. वाघमारे एच. एस. यांनी विद्यार्थी व त्यांच्यासमोरील आव्हाने या विषयावर सखोल असे मार्गदर्शन केले. तर डॉ. गोरे बी. एम. यांचे भारतातील समस्या या विषयावर व्याख्यान झाले.

दि. ०१ फेब्रुवारी २०१८ रोजी स्वयंसेवकांनी सकाळी ठिक ८ वाजता गावची साफसफाई करण्यास सुरुवात केली. गावचा मुख्य रस्ता, ग्रामपंचायत चौक मंदीर परीसर, शाळा परीसर, प्राथमिक आरोग्य केंद्राचा परीसर व मुख्य चौक असा सारा गाव झाडून काढला व कच-याची विल्हेवाट लावाली. तसेच ठिक १० वाजता गावक-यांसाठी महाविद्यालय व ग्रामीण रुग्णालय, मुरुड यांच्या संयुक्त विद्यमाने आरोग्य शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. या शिबीरात डॉ. महाजन दिपक, डॉ. मुंजाणे मॅडम यांनी विद्यार्थ्यांना / गावक-यांना तंबाखू

मुक्तीची शपथ दिली तसेच मार्गदर्शनही केले. शिबीरासाठी त्यांच्याबरोबर गडदे गजानन, केमीस्ट सुजाता सुरनार (परीचारीका) लोंढे शितल (परीचारीका) यांनी परीश्रम घेतले. आणि गावातील एकूण ६७ रुग्णांना मोफत तपासनी व औषध वाटप करण्यात आले.

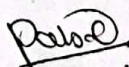
तर दुपारच्या बैधिक सत्रात महाविद्यालये प्रा. डॉ. खोसे बी. एस. यांचे छत्रपती शिवाजी महाराज, आणि लोकशाही या विषयावर मार्गदर्शन झाले तर पाणी व्यवस्थापन काळाची गरज या विषयावर प्रा. गायकवाड एम. बी. मार्गदर्शन केले.

दि. ०२ फेब्रुवारी २०१९ रोजी सकाळी ठिक १० वाजता शिबीराचा सांगता समारंभ संपन्न झाला. एकंदरीत य शिबीरातून स्वयंम सेवकांना पर्यावरणाचे महत्व पटले, पर्यावरणाचा आरोग्याशी कसा संबंध आहे, त्यासाठी कोणती काळजी घ्यावी, पर्यावरणाचे रक्षण कसे करावे, स्वच्छता , आरोग्य, पर्यावरण संवर्धन हि काळाची गरज आहे त्यामध्ये युवकांचा सहभाग किती मोठा आहे याची जानीव झाली. त्याच बरोबर व्यक्तीमत्व विकास, राष्ट्रीय एकात्मता, सेवाभाव व श्रमप्रतिष्ठेचे महत्व स्वयं सेवकांना पटले.

गावची सेवा म्हणजे राष्ट्र सेवा आहे. माटेफळ मधील लोकांना स्वच्छतेचे महत्व पटले. ग्रामस्थांच्या समस्य जाणून घेण्याची संधी मिळाली. खेडयात राहून ग्रामस्थांशी सुसंवाद साधण्याची संधी मिळाली. म्हणून गांधीच्या संदेशाचे अकलन झाले. खरा भारत पाहयचा असलेतर खेडयाकडे चला हा संदेश अनुभवला. राष्ट्रीय सेवा याजनेचे ब्रिद वाक्य NOT ME BUT YOU हि भावना स्वयंमसेवकात कायम स्वरूपी रुजली.

तसेच गावक-यांनी देखील प्रेम व सहकार्य केले. तसेच गावचे ग्रामपंचायत सदस्य, सरपंच, उपसरपंच, ग्रामसेवक दिपक हजारे, ग्रामपंचायत सेवक श्री. वाघमारे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

या शिबीरासाठी संस्थेचे अध्यक्षक मा. श्री. पटाडे बी. एस.(दादा), सचिव अॅड. पाटील विजय, प्राचार्य डॉ. पिडगे ए.के., प्राध्यापक वर्ग यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. तसेच माझे समिती सदस्य प्रा. चव्हाण डी. आर. प्रा. सौ. महाजन पी. बी., प्रा. चावरे एम. व्ही. याचे सहकार्य लाभले या शिबीरात एकूण २६ मुले व १२ मुलींनी सहभाग नोंदवला.

डॉ. आर.एफ. आंबाड
Programme Officer
N.S.S. Department
Sambhaji College, Murud
Tq & Dist : Latur - 413510

डॉ. पिडगे ए. के.
Principal
Sambhaji College (A.P.S. Com. & Sci.)
Murud Tq. & Dist Latur (M.S.)

समाज जागृती शिक्षण संस्था मुरुड द्वारा संचलीत,
संभाजी कॉलेज (कला व वाणिज्य) मुरुड ता.जि. लातूर
राष्ट्रीय सेवा योजना

विशेष शिबीर अहवाल

दिनांक 15/02/2020 ते 21/02/2020

समाज जागृती शिक्षण संस्था संचलित संभाजी महाविद्यालय, मुरुड
रा.से.योजनेचे विशेष निवासी शिबीर

“पर्यावरण व नैसर्गिक साधनसंपत्ती संवर्धनासाठी युवक शिबीर” व
स्वच्छ भारत अभियान 2019-2020 हा विषय घेऊन मौजे माटेफळ ता.जि.
लातूर येथे दिनांक 15/02/2020 पासून 21/02/2020 या काळात
संपन्न झाले या 7 दिवसाच्या शिबीराचा समारोप दिनांक 21/02/2020
रोजी मान्यवरांच्या हस्ते संपन्न झाला.

या समारोप कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा.अॅड. विजय पाटील (सचिव,
समाज जागृती शिक्षण संस्था, मुरुड) हे होते तर प्रमुख पाहुणे म्हणून प्रा.
डॉ. ज्ञानेश्वर चौधरी (इंग्रजी विभाग, महाराष्ट्र महाविद्यालय निलंगा) हे
उपस्थित होते. प्रमुखउपस्थितीमध्ये प्राचार्य नरेंद्र माळी, माटेफळ नगरीचे
उपसरपंच प्रताप खोसे, प्रा. डॉ. बी.एस. खोसे, (सचिव महाराष्ट्र शिक्षण
प्रसारक मंडळ माटेफळ) स्वामी विवेकानंद विद्यालयाचे मुख्याद्यापक श्री.
खोसे बी.एन, श्री. राजाभाऊ पाटील (वि.का.से.स.सो) दिपक हजारे सर्व
सहशिक्षक तसेच प्रा. डॉ. मिना कदम, प्रा. डॉ. गोरे बी.एम. प्रा. चव्हाण डी.
आर, ग्रामस्थ व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

या शिबीराचा थोडक्यात अहवाल

संभाजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष शिबीर
आयोजित करण्यासाठी माटेफळ गावचे प्रथम नागरीक सरपंच सौ. राऊत

मंगल रामदास व ग्रामसेवक श्री. माडेबोयने साहेब माटेफळ उपसरपंच प्रताप खोसे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. त्यांना कार्यक्रम अधिकारी म्हणून मी आपलेगाव तीन वर्षांपासून दत्तक घेतले आहे व हे शेवटचे वर्ष आहे म्हणून शिबीर घ्यावे अशी विनंती केली त्यांनी महाविद्यालयाच्या विनंतीस मान देऊन ताबडतोब आपली स्विकृती दिली. मागील दोन वर्षा पासून अतिशय चांगलया पद्धतीने शिबीर संपन्न झाले. चालू वर्षीही शिबीर घेण्यासाठी संमत्तीपत्र दिले व निवासव्यवस्थेसाठी स्वामी विवेकानंद विद्यालयाचे मुख्याध्यापक खोसे बी.एन विवेकानंद विद्यालयाचे सचिव प्रा.डॉ खोसे बी.एस. सहशिक्षक राऊत सर यांच्या बरोबर चर्चा करून विद्यालयात निवास्थान निश्चित केले तसेच गावात स्वयंसेवकांना श्रमदान करण्यासाठी कोणती कामे करता येतील याची पाहणी केली व शिबीराची तारीख दिनांक 15 फेब्रुवारी 2020 ते 21 फेब्रुवारी 2020 ही निश्चित केली.

दिनांक 15 फेब्रुवारी 2020 रोजी महाविद्यालयातील सर्व शिबीरार्थींना घेऊन आम्ही ठिक 12:30 वाजता मार्गस्थ झालो व माटेफळ येथे ठिक 1:00 वाजता शिबीर ठिकाणी पोहचलो. गावात आल्यानंतर गावची पाहणी करून गावकऱ्यांशी चर्चा केली. पर्यावरण व आरोग्याच्या दृष्टीने कोणती कामे करता येतील ते निश्चित केले व निवास ठिकाणचा परिसर स्वच्छ करून घेतला व पाणी दिवाबत्ती, स्वयंपाकासाठी व्यवस्था करून घेतली.

दिनांक 16 फेब्रुवारी 2020 रोजी ठिक 10:00 वाजता शिबीराचे उद्घाटन झाले. उद्घाटन कार्यक्रमासाठी अध्यक्ष म्हणून समजा जागृती शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा. श्री. बी.एस. पटाडे (दादा) हे उपस्थित होते तर प्रमुख पाहुणे मार्गदर्शक व उद्घाटक म्हणून प्राचार्य डॉ. अजय पाटील (श्रीमती सुशिलादेवी देशमुख महाविद्यालय, लातूर) हे उपस्थित होते. तसेच प्रमुख उपस्थितीधमये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. नरेंद्र माळी, उपसरपंच खासे प्रताप, प्रा. डॉ. खोसे बी.एस. (सचिव महाराष्ट्र शिक्षण प्र. मंडळ

वांम. .
कांटा

माटेफळ) प्रा. डॉ. पिडगे, मुख्याध्यपक श्री. खोसे बी.एन., प्रा. बिडवसे एम. एस व शिक्षकवृंद महाविद्यालयातील प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुण्यानी मार्गदर्शन करताना युवकांनी धर्म जात पात बाजूला ठेवून देश महत्वाचा समजून पुढे आले पाहिजे आणि हेच मुल्य राष्ट्रीय सेवा योजनेमध्ये रूजविले जाते म्हणून जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांनी रा.से.यो. मध्ये सहभाग नोंदवावा असे अहवान यावेळी प्रमुख पाहुण्यांनी केले. यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. नरेंद्र माळी सरांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले कायक्रमाचे प्रस्ताविक कार्यक्राधिकारी प्रा. डॉ. चावरे एम.व्ही. यांना केली. अध्यक्षीय समारोपात अध्यक्षांनी शिबीरार्थींना शुभेच्छा दिल्या. कार्यक्रमाचे सुत्रसंचलन प्रा.डॉ. गोरे बी.एम. यांनी तर उपस्थितीचे आभार प्रा. डॉ. मीना कदम यांनी माणले या वेळी प्रा. चव्हाण डी.आर., सर्व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

दुपारच्या बौध्दीक सत्रात महाविद्यालयाचे मराठी विषयाचे प्राध्यापक प्रा. नागनाथ चुणचुणे यांनी नामदेव रसाळांची कविता या विषयावर तर ग्रंथपाल प्रा. बिडवे एम.एस. यांनी आधुनिक काळात ग्रंथालयाची भूमिक या विषयावर मौलीक व्याख्यान दिले.

दिनांक 17 फेब्रुवारी 2020 रोजी सकाळी 8 वाजल्यापासून श्रमदानाला सुरवात झाली. पहिल्या दिवशी दुपार पर्यंत स्वयंसेवकांनी हजारो गल्ली मधील 5 शोषखड्डे (4x3) खोदून त्या ठिकाणचे येणारे घाण पाणी बंद केले.

दुपारच्या बौध्दीक सत्रात महाविद्यालयातील प्रा. डॉ. एच.एस. वाघमारे लोकसंख्या वाढ व भारतापुढील समस्या या विषयावर तर प्रा. डॉ. जाधव जी.एल. यांनी नैसर्गिक साधनसंपत्ती काळाची गरज यावर व्याख्यान दिले.

✓ दिनांक 18 फेब्रुवारी 2020 रोजी स्वयंसेवकांनी सुरवातील गावात सप्ता आल्यामुळे गावातील मंदिर परिसर पूर्ण स्वच्छ साफसफाई करून उर्वरीत राहिलेल्या कामाकडे येवून त्याच दिवशी हजारो गल्लीतील

जवळपास 100 फुट लांबीची नाली खोदकाम केले तर दुपारच्या बौध्दीक सत्रात वाणिज्य विभागाचे प्रा. डॉ. कानडे ए.एस. मराठवडयातील उद्योजकीय संधी आणि ग्रामीण विकास या विषयावर तर प्रा. डॉ. मीना कदम यांनी रा.से.यो. व व्यक्तिमत्व विकास यावर मार्गदर्शन केले.

दिनांक 19 फेब्रुवारी 2020 रोजी छत्रपती शिवाजीराजे भोसले जयंती शिबीर स्थळी साजरी केली. यावेळी सुरवातीस विवेकांद विद्यालयाचे मुख्याध्यापक श्री. खोसे व कार्यक्रमाधिकारी प्रा.डॉ. चावरे यांनी पुष्पहार घालून शिवाजी महाराजांना अभिवादन केले. यावेळी प्रा. डॉ. गोरे बी.एम. यांनी रयतेचा राजा शिवाजी महाराज यावर मार्गदर्शन केले सर्व स्वयंसेवकांनी अभिवादन करून श्रमदानासाठी विद्यालयातील परिसर 200 फुट नाली खोदकाम करून खऱ्या अर्थाने स्वयंसेवकांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांना श्रमदानातून अभिवादन केले.

दुपारच्या बौध्दीक सत्रात प्रा. गायकवाड एम.बी. यांनी (Climate Emergency) व प्रा. डॉ. खोसे बी.एस यांनी शिवाजी महाराजावर व्याख्यान दिले.

दिनांक 20 फेब्रुवारी 2020 रोजी स्वयंसेवकांनी सकाळी 8 वाजता विद्यालयातील परिसर साफसफाई व गावातील साफसफाई केली. यात गावचा मुख्य रस्ता, ग्रामपंचायत चौक, मंदिर परिसर, प्राथमिक शाळा, आरोग्य केंद्राचा परिसर झाडून कचऱ्याची विल्हेवाट लावली. ठिक 10 वाजता गावकऱ्यांसाठी, महाविद्यालय व ग्रामीण रुग्णालय मुरुड यांच्या संयुक्त विद्यमाने आरोग्य शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. या शिबीरात डॉ. मुंढे, डॉ. सुजाने मॅडम यांनी गावकऱ्याची अरोग्य तपासणी करून मोफत औषध वाटप केले. एकूण 53 रुग्णाची आरोग्य तपासणी करण्यात आली.

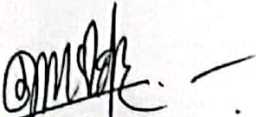
दिनांक 21 फेब्रुवारी 2020 रोजी सकाळी ठिक 10 वाजता शिबीराचा समारोप समारंभ संपन्न झाला.

या शिबीरातून शिबीरार्थींना पर्यावरणाचे महत्त्व पटले. पर्यावरणाचा आरोग्याशी कसा संबंध आहे कोणती काळजी घ्यावी, पर्यावरणाचे रक्षण कसे करावे, स्वच्छता आरोग्य पर्यावरण संवर्धन काळाची गरज आहे, व्यक्तीमत्त्व विकास राष्ट्रीय एकात्मता, सेवाभाव व श्रमाचे महत्त्व स्वयंसेवकांना पटले.

“खरा भारत खेडयातच आहे म्हणून खेडयाकडे चला” हा गांधीचा संदेश आकलन झाला. रा.से.यो.चे ब्रीद वाक्य NOT ME BUT YOU ही भावना रुजली.

हे शिबीर यशस्वी करण्यासाठी गावकऱ्यांनी सहकार्य केले. गावचे सरपंच, उपसरपंच, सदस्य, ग्रामसेवक या सर्वांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

या शिबीरासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा. श्री. बी.एस. पटाडे (दादा), सचिव अॅड विजय पाटील, प्राचार्य डॉ. नरेंद्र माळीसर, तसेच माझे समिती सदस्य प्रा. डॉ. मीना कदम, प्रा.डॉ. गोरे बी.एम., प्रा. चव्हाण डी.आर, यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. याशिबीरात एकूण 21 मुले व 17 मुलींनी सहभाग नोंदविला.

Programme Officer
N.S.S. Department
Sambhaji College, Murud
Tq & Dist : Latur - 413519

Principal
Sambhaji College (Art's, Com. & Sci.)
Murud Tq. & Dist. Latur (M.S.)

समाज जागृती शिक्षण संस्था मुरुड द्वारा संचलित,
संभाजी कॉलेज (कला, वाणिज्य व विज्ञान)

मुरुड ता.जि.लातूर

राष्ट्रीय सेवा योजना

विशेष शिबीर अहवाल

दिनांक १९ मार्च २०२२ ते २५ मार्च २०२२

समाज जागृती शिक्षण संस्था संचलित संभाजी महाविद्यालय मुरुड रा.से.योजनेचे विशेष
निवासी शिबीर

पर्यावरण व नैसर्गिक साधनसंपत्तीच्या संवर्धनासाठी युवक शिबीर व स्वच्छ भारत
अभियान २०२१-२२ हा विषय घेवून मौजे माटेफळ ता.जि.लातूर येथे दिनांक १९ मार्च
२०२२ ते २५ मार्च २०२२ या कालावधित संपन्न झाले. या सात दिवसीय निवासी
शिबीराचा समारोप दिनांक २५ मार्च २०२२ रोजी मान्यवरांच्या हस्ते संपन्न झाला.

या समारोप कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा.अॅड.विजय पाटील (समाज जागृती शिक्षण संस्था
मुरुड) हे होते तर प्रमुख पाहुणे व मार्गदर्शक म्हणून दयानंद कॉलेज लातूर येथील राज्यशास्त्र
विभाग प्रमुख मा.प्रा.डॉ.संतोष पाटील हे उपस्थित होते. तसेच प्रमुख उपस्थितीमध्ये
महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा.डॉ.नरेंद्र माळी, माटेफळ नगरीचे सरपंच सौ.अल्का विठ्ठल खोसे,
उपसरपंच मा.शिंदे संजय बब्रुवान, जि.प.प्रा.शा.माटेफळचे मुख्याध्यापक श्री.कांबळे आर.
एस., शालेय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष मा.खोसे संतोष दगडू, मेजर बालाजी गुटलकर,
शाळेतील सर्व शिक्षकवृंद तसेच प्रा.डॉ.गोरे बी.एम., प्रा.डॉ.मीना कदम, प्रा.चव्हाण डी.आर.,
माटेफळचे ग्रामस्थ व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

शिबीराचा थोडक्यात अहवाल

संभाजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष शिबीर आयोजित करण्यासाठी माटेफळ गावचे प्रथम नागरिक सरपंच सौ. अल्का विठ्ठल खोसे व ग्रामसेवक मा.माडेबोयने साहेब तसेच उपसरपंच मा.शिंदे संजय बब्रुवान, शालेय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष मा. खोसे संतोष दगडू, जि.प.प्रा.शा.माटेफळचे मुख्याध्यापक श्री.कांबळे आर.एस. यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. मागील दोन वर्षांपासून कोविड १९ च्या प्रादुर्भावामुळे रा.से.योजनेचे शिबीर होवू शकले नाही. पण यावर्षी कोविड १९ चा प्रादुर्भाव कमी झाल्याने विद्यापीठाने शिबीर घेण्यासाठी परिपत्रक काढले त्यानुसार कार्यक्रमाधिकारी म्हणून शिबीर घेण्यासाठी गावांची शोधाशोध करत होतो परंतु कोविड १९ च्या भीतीमुळे गावातील नागरिक प्रतिसाद देत नव्हते मात्र माटेफळ गावात मागील काळात दत्तक योजने अंतर्गत शिबीर झालेले होते. यामुळे माटेफळ गावाला रा.से.योजनेच्या कामाच्या स्वरूपाची गावकऱ्यांना जाणीव होते. रा.से. योजनेच्या मागील काळातील शिबीरामुळे गावात झालेला बदल हा विकासाभिमुख होता यामुळे यावर्षी देखील शिबीर गावात घेण्याबाबत माटेफळचे सरपंच सौ.अल्का विठ्ठल खोसे यांच्याशी चर्चा करण्यात आली. आणि लागलीच त्यांनी शिबीर घेण्यास अनुमती दिली. त्यानंतर निवास व्यवस्थेसाठी गावातील जि.प.प्रा.शाळेचे मुख्याध्यापक श्री.कांबळे आर.एस व शालेय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष मा.खोसे संतोष दगडू यांच्याशी चर्चा करण्यात आली. त्यानंतर जिल्हा प्रशाला येथे निवासस्थान निश्चित करण्यात आले. यानंतर गावात स्वयंसेवकांना श्रमदान करण्यासाठी कामाची पाहणी करण्यात आली व शिबीराची तारीख १९ मार्च २०२२ ते २५ मार्च २०२२ निश्चित करण्यात आली.

दि.१९ मार्च २०२२ रोजी महाविद्यालयातील निवड केलेल्या सर्व शिबीरार्थींना घेवून आम्ही ठिक १.०० वाजता मार्गस्थ झालो व माटेफळ येथे १.३० मिनिटाला शिबीरस्थळी पोहचलो. गावात गेल्यानंतर गावची पाहणी करून ग्रामस्थांशी चर्चा करण्यात आली. पर्यावरण व आरोग्याच्या दृष्टीने कोणती कामे करता येतील हे निश्चित केले व निवास ठिकाणचा परिसर साफसफाई करून पाणी, दिवाबत्ती व स्वयंपाकासाठी व्यवस्था करून घेतली.

दि.२० मार्च २०२२ रोजी सकाळी १०.३० वाजता रितसर शिबीराचे उद्घाटन झाले. या कार्यक्रमासाठी अध्यक्ष म्हणून समाज जागृती शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा.बी.एस. पटाडे दादा उपस्थित होते तर प्रमुख मार्गदर्शक व उद्घाटक म्हणून महात्मा बसवेश्वर कॉलेज, लातूर वाणिज्य विभागाचे प्रा.डॉ.शिवप्रसाद डोंगरे उपस्थित होते. या कार्यक्रमास प्रमुख उपस्थितीमध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा.डॉ.नरेंद्र माळी, माटेफळ नगरीचे सरपंच सौ.अल्का विठ्ठल खोसे, उपसरपंच मा.शिंदे संजय बब्रुवान, जि.प.प्रा.शा.माटेफळचे मुख्याध्यापक श्री. कांबळे आर.एस., शालेय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष मा.खोसे संतोष दगडू, मेजर बालाजी गुटलकर, शाळेतील सर्व शिक्षकवृंद तसेच माटेफळचे ग्रामस्थ व स्वयंसेवक उपस्थित होते. या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुण्यांनी मार्गदर्शन करताना राष्ट्रीय सेवा योजनेमुळेच विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होतो. विद्यार्थ्यांच्या शारीरिक, बौद्धिक आणि मानसिक विकासात अमुलाग्र बदल हा केवळ राष्ट्रीय सेवा योजनेमुळेच होवू शकतो असे प्रतिपादन प्रा.डॉ.शिवप्रसाद डोंगरे यांनी केले. यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक कार्यक्रमाधिकारी प्रा.डॉ.चावरे एम.व्ही यांनी केले. अध्यक्षीय समारोपात अध्यक्षांनी पुढील कार्यक्रमासाठी शुभेच्छा दिल्या या कार्यक्रमाचे सुत्रसंचलन प्रा. डॉ.गोरे बी.एम. यांनी तर उपस्थितांचे आभार प्रा.डॉ.मीना कदम यांनी मानले. यावेळी प्रा. चव्हाण डी.आर. व सर्व स्वयंसेवक उपस्थित होते.

उद्घाटन सत्रानंतर दुपारच्या बौद्धिक सत्रामध्ये महाविद्यालयातील इंग्रजी विभाग प्रमुख प्रा.डॉ.मीना कदम यांनी 'राष्ट्रीय सेवा योजना व व्यक्तीमत्व विकास' या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले तसेच मराठी विभागातील प्रा.मोतीबोने एस.आर. यांनी 'आजच्या युवकांसमोरील आव्हाने' या विषयावर विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले.

दि.२१ मार्च २०२२ रोजी सकाळी श्रमदान करण्यासाठी जिल्हा परिषद शाळेच्या प्रागणातील दोन ट्रक मुरमाचा भर स्वयंसेवकांनी समपातळीवर साफ करून त्यावर शहाबादी फरशी अंधरली जवळपास दोन ब्रास फरशी स्वयंसेवकांनी अंधरली. दुपारच्या भोजनानंतर व विश्रांती नंतर बौद्धिक सत्रात प्रा.सुर्यवंशी ए.व्ही यांनी 'युवा शिक्षण' या विषयावर

विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे सुत्रसंचलन, आभार स्वयंसेवकांनीच केले.

दि.२२ मार्च २०२२ रोजी सकाळी दैनंदिन कार्यक्रम आटोपून जिल्हा परिषद शाळेच्या प्रांगणात पुढील दिवशी उर्वरित काम करण्यात आले यामध्ये स्वयंसेवकांनी दहा वाय चाळीस फुट अंतर असलेला खड्डा मुरूमाने भराव टाकून त्यावर देखील शहाबादी फरशी वसवून एक लेवल करण्यात आली. व परिसरात अस्ताव्यस्त असलेल्या शहाबादी फरशीचे तुकडे एकत्र करून व्यवस्थितरित्या एका बाजूस ठेवण्यात आले. अशा रितीने परिसर स्वच्छ आणि साफ करण्यात आला. भोजना नंतर स्वयंसेवकांना विश्रांती देण्यात आली त्यानंतर दुपारच्या बौद्धिक सत्रात महाविद्यालयातील इतिहास विभाग प्रमुख प्रा.डॉ.रणदिवे डी.एम. यांनी 'रयतेचे राजे छत्रपती शिवाजी महाराज' या विषयावर तर प्रा.गायकवाड एम.बी. (इंग्रजी विभाग) यांनी 'नवीन शैक्षणिक धोरण' यावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

दि.२३ मार्च २०२२ रोजी सकाळी दैनंदिन कामे आटोपून जिल्हा परिषद शाळेसमोरील दर्शनी भागात असलेल्या गेट शेजारील दुर्गंधीयुक्त असलेला खड्डा स्वयंसेवकांनी मुरमाचा भराव टाकून साफ केला. या खड्यात घाणीचे साम्राज्य पसरलेले होते यामुळे हा खड्डा आरोग्याच्या दृष्टीने हानीकारक होता यामुळे हा खड्डा साफ करणे अत्यंत गरजेचे होते. स्वयंसेवकांनी परिश्रमपूर्वक हा खड्डा स्वच्छ आणि साफ केला. त्यानंतर संपूर्ण गावची साफसफाई करण्यात आली. भोजनानंतर दुपारील सत्रात प्रा.डॉ.भगत जी.एम. यांनी 'संत कबीर' या विषयावर तर क्रिडा शिक्षक प्रा.मधुकर क्षीरसागर यांनी मानवी जीवनातील खेळाचे महत्व या विषयावर मार्गदर्शन केले.

दि.२४ मार्च २०२२ रोजी सकाळी ग्रामीण प्राथमिक आरोग्य केंद्र माटेफळ येथे स्वयंसेवकांनी परिसरात वृक्षारोपनासाठीचे खड्डे, साफसफाई केली. त्यानंतर सकाळी ठिक १०.०० वाजता ग्रामीण रूग्णालय मुरूड व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या संयुक्त विद्यमाने ग्रामस्थांसाठी मोफत आरोग्य शिबीर घेण्यात आले. यामध्ये विविध आजारांवर प्राथमिक उपचार करण्यात आले तसेच तपासण्या करण्यात आल्या या शिबीरात ६२ रूग्णांची

तपासणी करण्यात आली. भोजनानंतर दुपारच्या सत्रात मा.बाळासाहेब जाधव यांनी 'बहुजन चळवळीतील संत महापुरूष' या विषयावर तर नवोदित कवी मा.महेश पेंडपाले यांनी कविता सादर करून विद्यार्थ्यांना मंत्रमुग्ध केले.

दि.२५ मार्च २०२२ रोजी सकाळी १०.३० वाजता निवासी शिबीराचा समारोप समारंभ संपन्न झाला. या शिबीरातून विद्यार्थ्यांना दररोज बौद्धिक सत्रातून व्यक्तिमत्व विकास, राष्ट्रीय एकात्मता, पर्यावरणाचे महत्व, पर्यावरणाचा आरोग्याशी असणारा संबंध ग्रामस्वच्छता अशा विविध विषयावर तज्ञ प्राध्यापकांचे व्याख्यानातून उद्बोधन करण्यात आले. आणि खऱ्या अर्थाने राष्ट्रीय सेवा योजनेचे ब्रीद वाक्य 'NOT ME BUT YOU' असा धडा स्वयंसेवकांना सात दिवसीय शिबीरात देण्यात आला. हे शिबीर यशस्वी करण्यासाठी माटेफळ गावचे सरपंच, उपसरपंच, ग्रामसेवक, शालेय व्यवस्थापन समितीचे अध्यक्ष, जि. प.प्रा.शाळेचे मुख्याध्यापक, मेजर बालाजी गुटलकर या सर्वांनी अनमोल सहकार्य केले.

या शिबीरासाठी संस्थेचे अध्यक्ष मा.बी.एस.पटाडे दादा, संस्थेचे सचिव अॅड.विजय पाटील, प्राचार्य डॉ.नरेंद्र माळी तसेच माझे समिती सदस्य प्रा.डॉ.मीना कदम, प्रा.डॉ.गोरे बी. एम., प्रा.चव्हाण डी.आर., महाविद्यालयाचे सेवक श्री.सुनिल गाडे, श्री. बी.बी.देशमुख, रा. से.योजनेचा विद्यार्थी प्रतिनिधी सोमेश शिंदे व माजी प्रतिनिधी प्रकाश तावरे यांचेही सहकार्य लाभले या शिबीरात एकुण २१ मुले व १७ मुलींनी सहभाग नोंदवला.

Programme Officer
N.S.S. Department
Sambhajl College, Murud
Tq & Dist : Latur - 413510

Principal
Sambhajl College
Murud, Tq. Dist. Latur

राष्ट्रीय सेवा योजना

विशेष शिबिर 2022-23

मौजे .निवळी

शिबिराचा अहवाल

संभाजी महाविद्यालयाचे राष्ट्रीय सेवा योजनेचे शिबीर दिनांक 6 फेब्रुवारी ते 12 फेब्रुवारी 2023 दरम्यान मौजे निवळी येथे संपन्न झाले. शि बीर अहवाल खालील प्रमाणे ---

पूर्वतयारी

संभाजी महाविद्यालयाचे राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष शिबिर निवळी गावामध्ये घ्यावे या दृष्टीने राष्ट्रीय सेवा योजनेचे प्राध्यापक मिळून निवळी येथे जाऊन वेळेचे सरपंच श्री अंगद जाधव यांची भेट घेतली. त्यांना शिबिराची पार्श्वभूमी सांगितली व शिबिरादरम्यान होणाऱ्या कार्यक्रमांची माहिती दिली. हे स्वतः समाजसेवक असल्यामुळे त्यांनी या शिबिराला तात्काळ परवानगी दिली. परिसर शिबिराची लेखी परवानगी मागितली व त्यांनी देखील शिबिर घेण्यासाठी लेखी अनुमती दिली. शिबिर निवासस्थान साठी गावातील जिल्हा परिषद प्रशालेचे मुख्याध्यापक श्री गंगणे व्यंकटराव सर यांची भेट घेतली. पाणी केल्यानंतर त्यांनी शिबिरासाठी तीन रूम देण्याचे मान्य केले. व शिबिरासाठी स्थान निश्चित केले. शिबिराची तारीख 6 फेब्रुवारी 2023 ते 12 फेब्रुवारी 2023 निश्चित करण्यात आली.

दिनांक 6 फेब्रुवारी रोजी महाविद्यालयातील शिबिरासाठी निवड झालेल्या स्वयंसेवकांना घेऊन ठीक दोन वाजता निवळी गावामध्ये पोहोचलो. निवासस्थानी

सर्व साहित्य ठेवल्यानंतर सरपंच सोबत व ग्रामस्थांशी चर्चा केली व कोणकोणती कामे करता येतील हे निश्चित केले.

दिनांक 7/02/2023

उद्घाटन समारंभ

राष्ट्रीय सेवा योजनेमध्ये माणसे पारखण्याची क्षमता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होते- प्राचार्य डॉक्टर संजय वाघमारे

संभाजी महाविद्यालय मुरुड राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष निवासी शिबीर दिनांक 6 फेब्रुवारी ते 12 फेब्रुवारी दरम्यान निवळी येथे संपन्न होत आहे .या शिबीराचा उद्घाटन समारंभ दिनांक 7 फेब्रुवारी रोजी उत्साहाच्या वातावरणात संपन्न झाला. सर्वप्रथम राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी निवळी गावामध्ये जनजागरण रॅली काढली. व्यसनमुक्ती, मोबाईलचा दुरुपयोग, स्वच्छ व सुंदर गाव, बालविवाह प्रतिबंध, राष्ट्रीय एकात्मता,

झाडे लावा झाडे जगवा, धर्मनिरपेक्षता याबाबत घोषणा देत जनजागृती करण्यात आली. जनजागृती रॅली नंतर शिबिराचा उद्घाटन कार्यक्रम संपन्न झाला. , "युवकांचा ध्यास ग्राम शहर विकास "हा शिबिराचा विषय असून या कार्यक्रमाचे उद्घाटक प्रमुख पाहुणे शिवजागृती वरिष्ठ महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर संजय वाघमारे यांचे शुभ हस्ते शिबिराचे उद्घाटन झाले. आपल्या उद्घाटन पर भाषणामध्ये त्यांनी विविध पैलूवर मार्गदर्शन केले. संत गाडगे महाराजांकडे जन्मजात शहाणपण होते. त्यांनी जगाला स्वच्छतेचे महत्व पटवून दिले. ते अनुभवाने प्राप्त ज्ञानामधून जनजागरण करत होते. आपल्या कीर्तनामधून परंपरेचर चुकीच्या रूढी परंपरा व अंधश्रद्धेवर कडवा प्रहार केला. आजच्या युवकांना चिंतन करण्याची वेळ आलेली आहे.

आजचा युवक व्यसनमुक्त असला पाहिजे त्यामध्ये संवेदनशीलता असली पाहिजे. राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीरामधून विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्वाचा सर्वांगीण विकास होतो. त्यामध्ये माणुसकी आणि संवेदनशीलता निर्माण होते. बोले तैसा चाले त्याची वंदावी पावले या उक्ती प्रमाणे माणसाने जसे बोलले तसे वागले पाहिजे. ही

गोष्ट महात्मा गांधीजी कडून शिकली पाहिजे .स्वतःला विकसित केले पाहिजे.
आपण त्यांच्याकडून प्रेरणा घ्यावी. असे अनमोल मार्गदर्शन प्रमुख पाहुण्यांनी केले.
कार्यक्रमाचे अध्यक्ष समाज जागृती शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष माननीय श्री बी .एस.
(दादा)पटाडे यांनी अध्यक्षीय भाषणामध्ये बाबासाहेब परांजपे यांच्या जीवनावर
प्रकाश टाकला. विद्यार्थ्यांनी श्रमाचे महत्त्व जाणले पाहिजे. स्वतःचे काम स्वतः
केले पाहिजे. अंधश्रद्धेमुळे मानवी जीवनाची मोठी हानी होते. राष्ट्रीय सेवा
योजनेमध्ये घडलेला विद्यार्थी कोठेही कमी पडणार नाही याची मला खात्री आहे.
स्पर्धा परीक्षेमधून पुढे गेले पाहिजे एन एस एस मुळे जीवनाला वळण लागते. असे
मौलिक मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांना केले. या कार्यक्रमासाठी उपस्थित गावचे सरपंच
माननीय श्री अंगद जाधव यांनी विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले. तसेच आपल्या
महाविद्यालयीन जीवनातील राष्ट्रीय सेवा योजनेचे अनुभव कथन केले.
या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी .एम .यांनी केले.
सात दिवसाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या शिबीरामध्ये कोण-कोणते उपक्रम राबवले
जाणार आहेत व आपले उद्दिष्ट काय आहे यावर प्रकाश टाकला. या उद्घाटन
समारंभ मध्ये जिल्हा परिषद प्रशाला निवळीचे मुख्याध्यापक श्री गंगणे व्यंकटराव
हे आवर्जून उपस्थित होते. या कार्यक्रमांमध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर नरेंद्र
माळी सर यांनी देखील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे
सूत्रसंचालन प्राध्यापक मधुकर क्षीरसागर यांनी केले. तसेच आभार प्रदर्शन
प्राध्यापक डॉक्टर कानडे ए.एस. यांनी केले. या शिबीराच्या यशस्वीतेसाठी राष्ट्रीय
सेवा योजनेचे कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी.एम., प्राध्यापक मधुकर
क्षीरसागर, प्राध्यापक डॉक्टर कानडे ए. एस. प्राध्यापिका सौ महाजन पी.बी. यांनी
विशेष परिश्रम घेतले तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थी व विद्यार्थिनींनी
उत्साहामध्ये कार्यक्रमांमध्ये सहभाग घेतला.
दुपारी बौद्धिक क्षेत्रामध्ये भारतीय राज्यघटना व मूलभूत अधिकार या विषयावर
प्राध्यापक डॉक्टर चावरे यांनी यांचे व्याख्यान झाले.बालविवाह प्रतिबंध व महिला

समस्या या विषयावर प्राध्यापक डॉक्टर गोरे बी एम समाजशास्त्र विभाग संभाजी कॉलेज मुरुड यांचे प्रबोधन पर व्याख्यान झाले.

दिनांक 8 फेब्रुवारी, 2023

वृक्षारोपण व वृक्ष संवर्धन

कार्यक्रम पत्रिकेप्रमाणे बुधवार दिनांक 8 फेब्रुवारी रोजी जिल्हा परिषद प्रशाला निवळी परिसरातील वृक्षांना संवर्धन करण्यासाठी पाणी व्यवस्थापन करण्यासाठी आळे केले व झाडांना पाणी दिले साधारणपणे 200 झाडांना आळे करण्याचे काम श्रमदानातून स्वयंसेवकांनी केले. तसेच झाडे लावली .

बौद्धिक कार्यक्रम

/जल पे चर्चा

आठ फेब्रुवारी 2023 रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिर निवळी येथे आज दुपारच्या सत्रामध्ये जल पे चर्चा हा कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून श्री विनायक तर जिल्हा कार्यकारी लातूर यांचे जनते चर्चा या विषयावर व्याख्यान झाले पाण्याची दुर्भिक्ष पाण्याची महत्त्व जल ही जीवन है भविष्यातील पाण्याचे होणारे दुर्भिक्ष या विषयावर त्यांनी सखोल मार्गदर्शन केले शिबिरार्थी व ग्रामस्थ यांच्याशी पाणी या विषयावर चर्चा केली यामधून संदेश दिला की जल ही जीवन है जल बचाव जीवन बचाओ. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष निवळी गावचे सरपंच अंगद जाधव हे उपस्थित होते त्यांनीही पाण्याचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना व गावकऱ्यांना पटवून दिले तसेच पाण्याचा वापर काटकसरीने केला पाहिजे इजराइल याचे आदर्श उदाहरण आहे असे आपल्या भाषणांमधून नमूद केले. कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत प्राध्यापक मधुकर क्षीरसागर प्राध्यापक डॉक्टर कानडे ए. एस.

सौ महाजन पी.बी. हे उपस्थित होते तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन श्री चौभारकर यांनी केले तर आभार प्रदर्शन कुमारी केवळ राम हिने केले. दुपारच्या सत्रामध्ये आजची शिक्षण

व्यवस्था व बेरोजगारी या विषयावर प्राध्यापक पवार डी .एम .यांचे व्याख्यान घेण्यात आले. तसेच युवकांपुढील आव्हाने या विषयावर मराठी विभागाचे प्राध्यापक मोतीबोने एस .आर . यानी मार्गदर्शन केले व विद्यार्थ्यांचे प्रबोधन केले गेले. रात्री आठ वाजता मनोरंजनात्मक सांस्कृतिक कार्यक्रम घेण्यात आला.
दिनांक 9 फेब्रुवारी 2023

स्वच्छता व वृक्षसंगोपण ✓

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी आजच्या दिवशी गावातील रस्त्यावर येणारे पाणी व्यवस्थित नाली मध्ये लावणे त्या स्वच्छ करणे हा कार्यक्रम राबवला. साधारणपणे दीडशे झाडांना पाणी व्यवस्थापन करण्यासाठी झाडांना संरक्षित आळी केली व झाडांना पाणी दिले तसेच शाळा परिसरामध्ये लावण्यात आलेल्या विटा व्यवस्थितपणे रांगेमध्ये लावल्या व शाळेच्या सौंदर्यामध्ये शोभा वाढवली. दुपारच्या बौद्धिक क्षेत्रामध्ये लोकसंख्या विस्फोट समस्या व उपाय या विषयावर भूगोल विभाग प्रमुख प्राध्यापक डॉक्टर वाघमारे एच.एस. यांचे व्याख्यान झाले. लोकसंख्या वाढीमुळे होणारे दुष्परिणाम व त्यावर काय उपाय केले पाहिजे यावर विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले. आधुनिक युगामध्ये डिजिटल साक्षरता काळाची गरज आहे त्यामुळे डिजिटल साक्षरता या विषयावर भूगोल विभागाचे प्राध्यापक डॉक्टर जाधव जी .एल. डिजिटल साक्षरता या विषयावर विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले. तसेच जाणता राजा या विषयावर विद्यार्थ्यांमध्ये वक्तृत्व स्पर्धा घेण्यात आली यामध्ये सर्व स्वयंसेवकांनी भाग घेतला.

दिनांक 10 फेब्रुवारी ,2023

आरोग्य शिबीर

सर्व रोग निदान शिबीर

संभाजी महाविद्यालय मुरुड च्या राष्ट्रीय सेवा योजना चे शिबीर निवळी येथे दि 6फेब्रुवारी ते 12फेब्रुवारी 2023दरम्यान संपन्न होत आहे.या शिबिर मध्ये दि10फेब्रुवारी 2023रोजी सर्व रोग. निदान आरोग्य शिबीर घेण्यात आले याप्रसंगी

मुरुड ग्रामीण रुग्णालय मुरुड येथील डॉ.शीतल लोंढे, डॉ.वाघमारे, डॉ.कुलकर्णी यांनी रुग्णांचे रोगनिदान केले. व औषध उपचार केले.

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सर्व स्वयंसेवकांनी निवळी गावामध्ये घरोघर जाऊन गावकऱ्यांना आरोग्य शिबीर आयोजित करण्यात आले चे सांगितले.या शिबिरात एकूण 95रुग्णांची तपासणी करण्यात आली. गावकऱ्याकडून भरपूर प्रतिसाद मिळाला.या कार्यक्रमाचे यशस्वीते साठी सर्व रा.से. यो. चे स्वयंसेवकांनी भरपूर परिश्रम घेतले.तसेच राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी.

एम्.,प्रा. मधुकर

क्षीर सागर, डॉ कानडे ए. एस.यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

बौद्धिक कार्यक्रमांमध्ये दुपारच्या सत्रामध्ये व्यसनमुक्ती वाचन युवक या विषयावर प्राध्यापक वाघमारे मराठी विभाग यांचे व्याख्यान झाले यामध्ये विद्यार्थ्यांनी व्यसनापासून दूर राहिले पाहिजे. हे आरोग्य बरोबरच परिवारासाठी देखील हानिकारक आहे. शिवाजीचा विद्यार्थी हा व्यसनमुक्त असला पाहिजे असे त्यांनी आवाहन केले. राष्ट्रीय एकात्मता काळाची गरज या विषयावर प्राध्यापक बिराजदार डी. एस .यांचे व्याख्यान झाले. यामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या शिबिरामधून कशी राष्ट्रीय एकात्मता जोपासली जाते तसेच पूर्ण देशांमध्ये राष्ट्रीय एकात्मता कशी काळाची गरज आहे हे आपल्या व्याख्यानातून पटवून दिले.सायंकाळी मनोरंजनात्मक कार्यक्रम घेण्यात आले.

दिनांक 11 फेब्रुवारी ,2023

योगप्रशिक्षण

कार्यक्रम पत्रिका प्रमाणे दिनांक 11 रोजी सकाळी सात वाजता योग प्रशिक्षण शिबिर घेण्यात आले यामध्ये श्री धनंजय बोरकर व सर्व सहकारी मुरुड येथून बोलवण्यात आले होते. या शिबिरामध्ये सर्व स्वयंसेवक व प्राध्यापक सहभागी झाले होते.

योगा प्राणायाम आरोग्यासाठी कसे आवश्यक आहे हे प्राध्यापक मधुकर क्षीरसागर

का. टो

यांनी विद्यार्थ्यांना सांगितले. निरोगी शरीरासाठी योग आवश्यक आहे. विद्यार्थ्यांना पटवून दिले. बोरकर व त्यांचे सहकारी यांनी सर्व विद्यार्थ्यांना योग प्रशिक्षण दिले व विविध प्रकारचे आसणे शिकवलीव करून घेतली.

ग्राम स्वच्छता कार्यक्रम

संभाजी महाविद्यालय मुरुड च्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने दिनांक 11 फेब्रुवारी 2023 रोजी निवळी गाव ग्राम स्वच्छता अभियान संपन्न झाले .या अभियानामध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी पूर्ण निवळी गावाची स्वच्छता केली. तसेच गावामध्ये पथनाट्य देखील सादर केले पथनाट्याचा विषय होता मोबाईलचे दुष्परिणाम या पथनाट्यास निवळी गावकऱ्यांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी या पथनाट्य मधून मोबाईलचे कसे दुष्परिणाम होतात हे नाटकाच्या माध्यमातून सादर केले .या कार्यक्रमासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी परिश्रम करून ग्राम स्वच्छता केली व निवळी गाव स्वच्छ केले. या कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी कार्यक्रम अधिकारी डॉक्टर भगत जी.एम. प्राध्यापक मधुकर क्षीरसागर, प्राध्यापक डॉक्टर अरुण कानडे ,प्राध्यापिका महाजन मॅडम प्राध्यापिका अत्तार मॅडम यांनी विशेष परिश्रम घेतले. बौद्धिक क्षेत्रामध्ये शेतकरी समस्या या विषयावर प्राध्यापक सुतार शैलेंद्र यांचे व्याख्यान झाले.

सायंकाळी मनोरंजनात्मक सांस्कृतिक कार्यक्रम घेण्यात आले.

संभाजी महाविद्यालय मुरुड राष्ट्रीय सेवा योजना युवक विशेष शिबिर मौजे निवळी दिनांक 12 फेब्रुवारी 2023

समारोप समारंभ

संभाजी महाविद्यालय मुरुडच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष शिबिर मौजे निवळी येथे दिनांक 6 फेब्रुवारी ते 12 फेब्रुवारी दरम्यान संपन्न झाले. या शिबिराचा समारोप समारंभ दिनांक 12 फेब्रुवारी 2023 रोजी दहा वाजता संपन्न झाला. या कार्यक्रमासाठी अध्यक्ष म्हणून समाज जागृती शिक्षण संस्थेचे सचिव एडवोकेट

विजय पाटील हे होते. तर प्रमुख पाहुणे म्हणून प्राध्यापक डॉक्टर पांडुरंग शितोळे इंग्रजी विभाग प्रमुख श्रीमती सुशीला देवी देशमुख महाविद्यालय लातूर हे होते. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख उपस्थितीमध्ये संभाजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर नरेंद्र माळी सर उपस्थित होते. तसेच या कार्यक्रमासाठी निवळी गावचे सरपंच श्री अंगद सिताराम जाधव हे देखील उपस्थित होते. तसेच या कार्यक्रमासाठी शिवाजी महाविद्यालय रेनापुर चे प्राध्यापक डॉक्टर आर .सी. जाधव हे देखील उपस्थित होते.

प्रमुख पाहुणे डॉक्टर पांडुरंग शितोळे यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांना सखोल मार्गदर्शन केले. राष्ट्रीय सेवा योजना विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्व फुलवते. विद्यार्थ्यांचा मार्ग वैशिष्ट्यपूर्ण असला पाहिजे. त्यांचे विचार करणे वागणे व बोलणे हे आदर्श असले पाहिजे. एन एस एस हे विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास वाढवते. विद्यार्थ्यांच्या आचरणामध्ये बदल करते. राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिर हे स्वयंसेवकाची जडणघडण करते. कॉलेज हे इन्फॉर्मेशन सेंटर आहे तर एनएसएस शिबीर हे प्रात्यक्षिक सेंटर आहे. राष्ट्रीय सेवा योजना हे विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करते. विद्यार्थ्यांनी चांगल्या व्यक्तींच्या सानिध्यात यावे. एन .एस .एस. सी नाते जोडते. नाते टिकवणआवश्यक आहे.

प्रमुख पाहुणे डॉक्टर पांडुरंग शितोळे यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांना सखोल मार्गदर्शन केले. राष्ट्रीय सेवा योजना विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्व फुलवते. विद्यार्थ्यांचा मार्ग वैशिष्ट्यपूर्ण असला पाहिजे. त्यांचे विचार करणे वागणे व बोलणे हे आदर्श असले पाहिजे. एन एस एस हे विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास वाढवते. विद्यार्थ्यांच्या आचरणामध्ये बदल करते. राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिर हे स्वयंसेवकाची जडणघडण करते. कॉलेज हे इन्फॉर्मेशन सेंटर आहे तर एनएसएस शिबीर हे प्रात्यक्षिक सेंटर आहे. राष्ट्रीय सेवा योजना हे विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करते. विद्यार्थ्यांनी चांगल्या व्यक्तींच्या सानिध्यात यावे. एन .एस .एस. सी नाते जोडते. हे नाते टिकवले पाहिजे .नाते टिकवण्यासाठी संवेदनशीलता

आवश्यक आहे. पाणी आणि वाणी ही महत्त्वाची असते. चांगले बोला, चांगले वागा ,चांगला विचार करा. व्यक्तिमत्व विकासासाठी मेंदू वापरता आला पाहिजे वर्तनामध्ये सकारात्मक बदल झाला पाहिजे. एन. एस. एस. चा विद्यार्थी शिबीरामध्ये माणूस ओळखायला शिकतो. त्याचे विचार बदलतात त्याचे वर्तन बदलते. आपण आपल्या आई वडिलांचे देणे लागतो .आपण आई-वडिलांचे स्वप्न पूर्ण केले पाहिजे. नेहमी स्वप्न ही मोठी पाहिली पाहिजेत. आपण आपणाला कधीही कमी समजू नये. अध्यक्षीय समारोप मध्ये एडवोकेट विजय पाटील यांनी स्वयंसेवकांना विशेष मार्गदर्शन केले. सेवाधर्म महत्त्वाचा आहे. राष्ट्रीय सेवा हाच आपला धर्म आहे. साधना ,सेवा, सत्संग याला जीवनामध्ये महत्त्व असते. याला जोडण्यासाठी ज्ञान महत्त्वाचे आहे .यासाठी वेगवेगळ्या व्यक्तींना बोलावून आपले प्रबोधन करण्यात आले. ज्ञानगंगा आपल्या दारी आणली. शिबिरातून विद्यार्थ्यांमध्ये बदल घडतो. शिबिरामधून आपल्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होतो. आपण या शिबिरादरम्यान घेतलेले शिक्षण हे वाया जाऊ नये. ते शंभर टक्के ग्रहण करा .जीवनासाठी शिबिरात गोडी निर्माण व्हावी अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली. या कार्यक्रमांमध्ये निवळी गावचे सरपंच श्री. अंगद सिताराम जाधव यांनी देखील आपले मनोगत व्यक्त केले. प्राचार्य डॉक्टर नरेंद्र माळी यांनी देखील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. शिबिराच्या यशस्वीतेबद्दल सर्वांचे कौतुक केले. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी.एम् .यांनी केले. सात दिवसांच्या शिबिरामध्ये कोणकोणते उपक्रम ,कार्यक्रम राबवण्यात आले याचा लेखाजोखा सर्वासमोर ठेवला. या शिबिरादरम्यान वृक्षारोपण वृक्ष संवर्धन, श्रमदान ,आरोग्य शिबीर, योग प्रशिक्षण, ग्राम स्वच्छता व बौद्धिक व्याख्यान पर कार्यक्रम आयोजित करण्यात आले. या कार्यक्रमांमध्ये निवळी गावचे सरपंच श्री. अंगद सिताराम जाधव यांचे विशेष सहकार्य लाभले. तसेच जिल्हा परिषद प्रशाला निवळीचे मुख्याध्यापक व्यंकटराव गंगणे यांचे देखील विशेष सहकार्य लाभले. समारोप कार्यक्रमांमध्ये स्वयंसेवकांनी आपले मनोगत मांडले व

आपल्या वर्तनात बदल झाला. हे आपल्या भाषणांमधून सांगितले. आपल्या अनुभवाचे कथन केले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्राध्यापक मधुकर क्षीरसागर यांनी केले तर आभार प्रदर्शन प्राध्यापक डॉक्टर कानडे ए.एस. यांनी केले. कार्यक्रमासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे सर्व विद्यार्थी प्राध्यापक व गावकरी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. या शिबिराच्या यशस्वीतेसाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर नरेंद्र माळी यांच्या मार्गदर्शनाखाली प्राध्यापक डॉक्टर भगत जी.एम., प्राध्यापक मधुकर क्षीरसागर, प्राध्यापक डॉक्टर कानडे ए. एस., प्राध्यापिका सौ. महाजन मॅडम यांनी विशेष परिश्रम घेतले. श्री सव्वाशे अरुण, श्री बालाजी देशमुख, श्री सुनील गाडे यांनी देखील विशेष परिश्रम घेतले. शिबिरार्थी विद्यालय विद्यार्थ्यांनी मेहनत आणि चिकाटी च्या सहाय्याने शिबीर यशस्वी करण्यामध्ये महत्त्वपूर्ण भूमिका निभावली।

Programme Officer
N.S.S. Department
Sambhaji College, Murud
Tq & Dist : Latur - 413510

Principal
Sambhaji College (Arts & Com.),
Murud, Tq. & Dist. Latur (M.S.)

संभाजी कॉलेज मुरुड
राष्ट्रीय सेवा योजना 2023 -24
विशेष शिबीर अहवाल

शैक्षणिक वर्ष 2023 24 चे राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष शिबिर मौजे निवळी तालुका व जिल्हा लातूर येथे दिनांक 6 फेब्रुवारी 2024 ते 12 फेब्रुवारी 2024 दरम्यान संपन्न झाले.

या शिबिराचा अहवाल खालील प्रमाणे सादर करत आहे.

शिबीर स्थळी प्रस्थान

दिनांक 6 फेब्रुवारी ,2024 रोजी संभाजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक व प्राध्यापक यांचे सकाळी ठीक दहा वाजता निवळी या गावी प्रस्थान झाले. निवळी या गावी पोचल्यानंतर जिल्हा परिषद प्रशाला निवळी येथे निवासस्थानी पोहोचलो. सायंकाळी सरपंच व ग्रामपंचायत सदस्य यांच्यासोबत चर्चा करण्यात आली व नियोजन करण्यात आले.

उद्घाटन समारंभ

दिनांक 7फेब्रुवारी, 2024रोजी संभाजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिराचे उद्घाटन सकाळी ठीक 11=00 वाजता संपन्न झाले. 'युवकांचा ध्यास :ग्राम- शहर विकास' हे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी झालेल्या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर अशोक काळम उपस्थित होते तर प्रमुख पाहुणे म्हणून श्रीमती सुशिलादेवी देशमुख वरिष्ठ महाविद्यालय ,लातूर चे प्राचार्य डॉक्टर अजय पाटील हे उपस्थित होते. संभाजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिराचे उद्घाटन उत्साहाच्या वातावरणामध्ये पार पडले. या कार्यक्रमांमध्ये उद्घाटक माननीय प्राचार्य डॉक्टर अजय पाटील यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांना सखोल मार्गदर्शन केले. त्यांनी आपल्या भाषणामध्ये सांगितले ,युवक हा या देशाचा आधारस्तंभ आहे. विकासामध्ये युवकांची भूमिका ही महत्त्वाची आहे. राष्ट्रीय सेवा योजनेमधून समाज सेवा करण्याची संधी उपलब्ध करून दिली जाते . जाते तिचा पूर्ण लाभ घेतला पाहिजे. राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिरामधून विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेला अहंकार आपोआप गळून पडतो. विद्यार्थ्यांमध्ये सेवाभावी वृत्ती निर्माण होते. त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण होते. विद्यार्थ्यांनी शिस्त पाळावी. त्यांनी सामाजिक हिताचे भान ठेवावे. ध्येय निश्चिती करून त्याची अंमलबजावणी प्रभावीपणे करावी .त्यामुळे समाज विकासाच्या वाटेवरती मार्गक्रमण करू शकेल. असे प्रतिपादन उद्घाटक माननीय प्राचार्य डॉक्टर अजय पाटील यांनी केले. अध्यक्षीय भाषणामध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर अशोक काळम यांनी आपल्या अनुभवाचे कथन केले व विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

बौद्धिक कार्यक्रम

दिनांक 7 फेब्रुवारी, 2024 रोजी राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीराच्या दुपारच्या सत्रा मध्ये बौद्धिक कार्यक्रम घेण्यात आला. या मध्ये लोकप्रशासन विभाग प्रमुख प्राध्यापक डॉक्टर एम. व्ही चावरे यांचे 'लोकशाही संवर्धनामध्ये युवकांची भूमिका' या विषयावर व्याख्यान झाले. त्या मध्ये त्यांनी युवकांना आपली भूमिका काय असावी? हे योग्यरीत्या पटवून दिले. समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉक्टर बी.एम. गोरे यांनी भारतीय समाजातील अनिष्ट प्रथा या विषयावर राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमासाठी कार्यक्रमाधिकारी प्राध्यापक डॉक्टर भगत जी.एम., प्राध्यापक डॉक्टर अरुण कानडे, प्राध्यापक नंदकुमार पैठणकर, प्राध्यापिका सौ. महाजन मॅडम व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

आरोग्य शिबीर

राष्ट्रीय सेवा योजना युवक शिबीरामध्ये दिनांक 8 फेब्रुवारी, 2024 रोजी सर्व रोग निदान शिबीर घेण्यात आले. या शिबीरामध्ये ग्रामीण रुग्णालय मुरुड येथील डॉक्टरांची पथक या गावी बोलवण्यात आले. या शिबीरादरम्यान राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी या गावांमध्ये गल्लोगल्ली फिरून आरोग्य शिबीराविषयी माहिती दिली. त्यानुसार निवळी गावातील अनेक महिला व पुरुषांनी आपली आरोग्य तपासणी करून घेतली. या आरोग्य शिबीरामध्ये अंगदुखी, पाठ दुखी, नेत्ररोग, सर्दी, खोकला, ताप, मधुमेह, गुडघेदुखी, त्वचारोग, दंतारोग, रक्तदाब इत्यादी आजारावर औषध उपचार करण्यात आले. या शिबीरादरम्यान डॉक्टरांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांना देखील मार्गदर्शन केले.

या सर्व रोग निदान शिबीरामध्ये ग्रामीण रुग्णालय मुरुड चे डॉ. दीपक महाजन, (वैद्यकीय अधिकारी), डॉ. कुलकर्णी वैद्यकीय अधिकारी, डॉ. गिरीश केंद्रे डॉ. सुचिता काळे (वैद्यकीय अधिकारी), डॉ. शुभम पांगरेकर, (औषध निर्माण), श्रीमती सुशीला लोंढे (ए.एन.एम) हे सर्व डॉ. उपस्थित होते. सर्वांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांसोबत हितगुज केले व त्यांना मार्गदर्शन देखील केले. कार्यक्रमासाठी ग्रामस्थांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. या शिबीरा दरम्यान जवळपास 100 रुग्णांची तपासणी करण्यात आली व औषधोपचार करण्यात आले.

या शिबीराच्या यशस्वीतेसाठी संभाजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. अशोक काळम यांच्या मार्गदर्शनाखाली राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रम अधिकारी डॉक्टर भगत जी.एम., डॉ. कानडे ए.एस., प्रा. नंदकुमार पैठणकर, प्राध्यापिका सौ. महाजन पी.बी. तसेच श्री सवाशे अरुण, श्री गाडे सुनील व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले व कार्यक्रम यशस्वी केला. या कार्यक्रमासाठी मुरुड ग्रामस्थांचा देखील उत्स्फूर्त प्रतिसाद व सहकारी मिळाले.

बौद्धिक सत्र

दिनांक 8/2/24 रोजी संभाजी महाविद्यालयाचे भूगोल विभाग प्रमुख डॉक्टर वाघमारे एच.एस. यांचे लोकसंख्या विस्फोट समस्या व उपाय या विषयावर व्याख्यान झाले. आपल्यातील कौशल्य ओळखले पाहिजे. कोर्स करा. ती कौशल्य विकसित करा. जे स्किल आहे त्याचा उपयोग करा. पॉलिश करणारा देखील

एक हजार रू मिळवतो. काम छोटे किंवा मोठे नसते, मिळेल ते काम करा. निराशा बाळगू नका. सकारात्मक रहा. सक्रिय रहा. प्रामाणिक रहा. गुणांचा विकास करा. प्रयत्न करत रहा. असे विचार त्यांनी आपल्या व्याख्यानां मधून मांडले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी. एम हे होते. या कार्यक्रमासाठी सहकार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर अरुण कानडे प्राध्यापक नंदकुमार पैठणकर प्राध्यापिका सौ. महाजन पी. बी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

वृक्ष संवर्धन कार्यक्रम

आज राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिरामध्ये स्वयंसेवकांनी वृक्षा चे संवर्धन केले.. का. मौजे निवळी येथील ग्रामपंचायत कार्यालय परिसरातील वृक्ष संवर्धनाचे कार्य पूर्ण केले. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी पंचायत परिसरात सफाईचे काम केले तसेच झाडांना आळे करून त्यांना पाणी देण्यात आले. महाविद्यालयातील स्वयंसेवकांनी तसेच सर्व प्राध्यापकांनी यामध्ये कार्य केले. यामध्ये प्रामुख्याने प्राध्यापक डॉ. कानडे सर तसेच कार्यक्रमाधिकारी डॉ. भगत सर, प्रा. पैठणकर सर, प्रा. सौ. महाजन मॅडम यांचा समावेश होता. सर्व स्वयंसेवकांनी व प्राध्यापकांनी वृक्ष संवर्धनाची जबाबदारी पार पडली. तसेच जिल्हा परिषद शाळा निवळी परिसरातही वृक्ष संवर्धनाचे कार्य करण्यात आले. वृक्षांना आळे करून पाणी देण्यात आले. मौजे निवळी येथे 98 झाडांना वृक्ष संवर्धन करण्यात आले. खूप आनंदाने आणि उत्साहाने सर्व सेवकांनी कार्य पूर्ण केले. उत्साहाने आजचा हा वृक्ष संवर्धनाचा कार्यक्रम पार पडला.

बौद्धिक सत्र

आज दिनांक 9 फेब्रुवारी, 2024 रोजी दुपारच्या बौद्धिक सत्रामध्ये वाणिज्य विभागाचे प्रमुख डॉक्टर अंबाड आर. एफ. यांचे वृक्षसंवर्धन काळाची गरज या विषयावर व्याख्यान झाले. तसेच वाणिज्य विभागाचे प्राध्यापक चौधरी प्रल्हाद यांचे तंटामुक्ती अध्यक्ष यांची भूमिका या विषयावर व्याख्यान झाले.

श्रमदान कार्यक्रम व वृक्षारोपण व आरोग्य शिबीर

राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिरामध्ये 10 फेब्रुवारी रोजी वृक्ष संवर्धन, वृक्षारोपण व एच. बी तपासणी शिबीर घेण्यात आले. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी जिल्हा परिषद प्रशाला निवळी परिसरातील झाडांना पाणी दिले. तसेच प्राथमिक आरोग्य केंद्र निवळी परिसरातही झाडांना आळे केले व वृक्षारोपण करण्यात आले. 10 झाड लावली. प्राथमिक आरोग्य केंद्र न्यू येथे राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सर्व स्वयंसेवकांचा एचडी तपासण्याचे शिबीर घेण्यात आले तसेच आरोग्य केंद्रातील डॉक्टर यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या सर्व स्वयंसेवकांना आरोग्य विषयक माहिती दिली.

बौद्धिक कार्यक्रम

दुपारच्या सत्रामध्ये बौद्धिक कार्यक्रमांतर्गत प्राध्यापिका अत्तार मॅडम यांचे व्याख्यान झाले. या व्याख्यानां मधून त्यांनी विस्तृत दहेज एक कुप्रथा विषयावर मार्गदर्शन स्वयंसेवकांना केले.

योगाभ्यास शिबीर

दिनांक 11 फेब्रुवारी ,2024 रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या निवळी येथील शिबिरामध्ये योग प्रशिक्षण शिबीर घेण्यात आले. या शिबिरामध्ये मुरुड येथील धनंजय भोरकर व त्यांचे सहकारी महर्षी पतंजली योगा शाखा मुरुडचे सदस्य भोंग पाटील, अनिल माळी, श्री कचोळ्या, सुदर्शन मगर हे सर्व प्रशिक्षक निवळी येथे आले आणि राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांना योगाचे महत्त्व समजावून सांगितले तसेच योगासनाचे प्रात्यक्षिक करून प्रशिक्षण शिबिरातील सर्व स्वयंसेवकांना दिले. या मध्ये योगासनाचे विविध प्रकार व प्राणायाम चे प्रशिक्षण दिले. शिबिरामध्ये सूर्यनमस्कार , भास्त्रिका, अलोम विलोम, वज्रासन, पद्मासन, ऊर्जा, ओमकार, मानेचे व्यायाम खांद्याचे व्यायाम, पोटाचे व्यायाम, ताडासन, पवन मुक्त आसन इत्यादी प्रकारचे आसन प्रकार विद्यार्थ्यांकडून करून घेतले. या शिबिरामध्ये सर्व विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. तसेच या योगासना मध्ये कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी.एम., प्रा.डॉ. कानडे, प्रा. पैठणकर, प्राध्यापिका सौ .महाजन मॅडम ,श्री सव्वाशे व श्री गाडे यांनी सहभाग घेतला.

पथनाट्य (बालविवाह)

दिनांक 11 फेब्रुवारी 2024 रोजी शिबिरा दरम्यान निवळी या गावामध्ये आले वाह हे पथनाट्य सादर करण्यात आले. बालविवाह करणे कायद्याने कसे गुन्हा आहे हे पथनाट्य मधून मांडण्यात आले तसेच बेटी बचाव बेटी पढाव हा संदेश देखील या पथनाट्य म्हणून देण्यात आला या पथनाट्यास गावकऱ्यांकडून उत्स्फूर्त असा प्रतिसाद मिळाला. पथनाट्य नंतर ग्रामसफाई कार्यक्रम घेण्यात आला यामध्ये निवळी गावातील शिवाजी चौक ते निळकंठेश्वर मंदिर हा रस्ता साफ करण्यात आला यामधून स्वच्छतेचे महत्त्व आणि जनजागृती करण्यात आली.

बौद्धिक सत्र

बौद्धिक क्षेत्रामध्ये प्राध्यापक सुतार सर यांचे व्याख्यान झाले. त्यांनी जागतिकीकरण व भारत देश या विषयावर सखोल असे मार्गदर्शन केले.

समारोप कार्यक्रम संभाजी कॉलेज,मुरुड

दिनांक 12 फेब्रुवारी ,2024 रोजी निवळी येथे संभाजी कॉलेज मुरुडच्या राष्ट्रीय सेवा योजना शिबिराचा समारोप समारंभ उत्साहाच्या वातावरणामध्ये पार पडला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष माननीय श्री बी .एस. पटाडे दादा हे उपस्थित होते. प्रमुख पाहुणे म्हणून जय क्रांती महाविद्यालयाचे प्राचार्य श्रीधर कोल्हे सर ,प्राध्यापक डॉक्टर अशोक मोटे सर तसेच लातूर जिल्हा समन्वयक प्राध्यापक डॉक्टर अलंगुले सर हे उपस्थित होते. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर अशोक काळम सर हे देखील उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक कार्यक्रमाधिकारी डॉक्टर भगत जी.एम यांनी केले. प्रास्ताविकामध्ये सात दिवसांच्या राष्ट्रीय सेवा योजना

शिबीरामध्ये घेण्यात आलेल्या सर्व कार्यक्रमांचा गोषवारा त्यांनी आपल्या प्रास्ताविकामध्ये मांडला. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे व जिल्हा समन्वयक डॉक्टर अलगुले सर यांनी मार्गदर्शन करत असताना सांगितले की राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीरामध्ये मुलींचा सहभाग अधिक आहे ही आनंदाची गोष्ट आहे. महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी बालविवाह पथनाट्य उत्कृष्टपणे सादर केले त्याबद्दल विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले. आरोग्यासाठी कडधान्य आवश्यक आहे .जनजागृती करावी बाल विवाहाचे प्रमाण वाढले आहे . बालविवाह मध्ये महाराष्ट्र सातव्या क्रमांकावर आहे . परभणी जिल्ह्यात तर हे प्रमाण 22 टक्के आहे . बालविवाह रोखण्यासाठी सर्वे करून तो रोकण्याचा प्रयत्न करवा. रस्ता सुरक्षा अभियान राबवावे. रस्त्याच्या उजव्या बाजूने चालावे. राष्ट्रीय सेवा योजनेमुळे विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होतो. असे त्यांनी सांगितले.

यावेळी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉक्टर अशोक काळम यांनी देखील आपले विचार मांडले. डॉक्टर अशोक मोटे सर यांनी सांगितले की एन.एस.एस .मधून सर्व संस्कार मिळतात. शिक्षण हे फक्त नोकरीसाठी नसून शिक्षणामुळे व्यक्तीचा व्यक्तिमत्व विकास होतो. सध्या नोकरी मिळणे मुश्किल झाले आहे .तरी विद्यार्थ्यांनी समाजामध्ये मिळून मिसळून राहावे. मनुष्य समाजशील प्राणी आहे. त्याने समाजाशी जुळवून घ्यावे. गुणवत्ते शिवाय जॉब मिळत नाही. प्रयत्नांची पराकाष्ठा करावी लागेल. समाजासाठी जगावे लागेल. असे सांगितले.

प्रमुख पाहुणे प्राचार्य श्रीधर कोल्हे सर यांनी देखील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. त्यांनी विद्यार्थ्यांना व्यसनापासून दूर राहण्यास सांगितले. त्यांनी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन मिळावे या हेतूने शिबीरामधील दोन मुलींचा मनोगत व्यक्त केल्याबद्दल व उत्कृष्ट वक्तव्याबद्दल प्रत्येकी पाचशे रुपये देऊन दोन मुलींचा सत्कार केला.

अध्यक्ष समारोप मध्ये माननीय श्री बी .एस .दादा पटाडे यांनी सांगितले की विद्यार्थ्यांमध्ये व्यक्तिमत्व विकसित होण्यासाठी वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन करावे. व त्यांना बक्षीस द्यावे.

कार्यक्रमांमध्ये दोन मुलींनी आपले मनोगत व्यक्त केले .त्यामध्ये सात दिवसांच्या या शिबीरामध्ये आम्ही काय शिकलो? आम्हाला कोणता फायदा झाला? हे सांगितले या शिबीरामुळे आमचा व्यक्तिमत्त्वाचा विकास झाला आम्ही बोलायला शिकलो तर बाळगायला शिकलो स्वच्छता बाळगायला शिकलो ,सेवा भावना निर्माण झाली ,एकात्मतेची भावना निर्माण झाली ,आमचे वक्तृत्व सुधारले ,नेतृत्व करण्याचे गुण आमच्या अंगी आले. तसेच या शिबीरामुळे सेवाभाव निर्माण झाला. आम्ही माणसे ओळखायला शिकलो.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्राध्यापक डॉ. अरुण कानडे यांनी केले. तर आभार प्रदर्शन प्रा. नंदकुमार पैठणकर सर यांनी केले. या कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी कार्यक्रमाधिकारी डॉ. भगत जी .एम, प्राध्यापक डॉ. अरुण कानडे, प्राध्यापक नंदकुमार पैठणकर प्राध्यापिका सौ .महाजन मॅडम यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

Principal
H.D.S. Department
Sambhaji College, Murud
Tq & Dist. Latur - 413510

Principal
Sambhaji College (Arts & Commerce) Sambhaji College
Murud, Tq. & Dist. Latur (M.S.) 413510 Murud, Tq. Dist. Latur